

ANY II - N.º 16   OCTUBRE 1980

la farga

BUTLLETÍ DEL CASAL DE JUBILATS

SALT

**SALT
IN
DE
PEN
DENT**

ESPIGOLANT

Gironès

Joaquim Nadal prepara un escrit sobre el tema:

“L'ajuntament de Girona no roba pas res a Salt”

GIRONA (De la nostra Redacció).— “Els diners que surten de Salt van tots destinats al mateix Salt per als seus serveis; per tant, en aquests moments no es pot pas dir que l'Ajuntament de Girona robi res a Salt, ja que la mateixa quantitat que en surt torna a Salt en serveis”, va dir Joaquim Nadal, batlle de Girona ahir a la tarda, tot referint-se a la campanya que en aquests moments s'està portant a terme en el poble de Salt amb vistes a la seva independència.

POSICIÓ COMUNISTA

Reunida l'Agrupació de Salt del PSUC, ha resolt els següents acords per fer-los públics als ciutadans de la nostra vila i als mitjans de comunicació:

1er.— El contenciós que en les darreries del franquisme va provocar el govern de l'estat amb l'anunci dels Ajuntaments de Salt i Girona, sols es pot resoldre en un règim democràtic mitjançant el plebiscit popular que ha d'estar convocat per la Generalitat de Catalunya.

2on.— Ens oposem a tota manipulació interessada del tema, sigui per fins partidistes o per protagonismes de capçalera, en neguem per tant a la via antedemocràtica del Decret Llei que nega la veu al poble de Salt.

3er.— Resolem obrir una campanya d'informació porta a porta, previ estudi de les diferents alternatives que es puguin donar en el plebiscit, en funció dels interessos dels treballadors de Salt.

24 setembre 1980.

Agrupació Salt del PSUC

“Comissió per la Independència”

Salt és discriminat econòmicament”

Salt encara

és un Poble

El poble de Salt vol la independència

Terramadé (*)

Segons la comissió per la independència:
El PSUC és contrari a la desannexió de Salt

Ahir al vespre es van reunir a les Bernardes

Els veïns de Salt decideixen la seva independència

No volen referèndum a Salt

La CSUT també per la independència

Qui tem el poble de Salt?

ANY II - Num. 16
Octubre 1980

SUMARI

Espigolant.....	2
Editorial.....	3
Vida del Casal.....	5
Petanca.....	7
Muntanya.....	9
Corresponsal de guerra al front Girona Salt.....	10 i 11
Actuació Municipal i independèn- cia. El cas de Salt.....	13
Tava/Meva.....	15
Culturalia.....	17
Poetes de Salt.....	17
Taula de La Farga.....	17
La Independència en marxa.....	18
M'agrada/no m'agrada.....	18
Caçafarro.....	19
Foto-Concurs.....	19
La vida amb humor.....	19

CONSELL DE REDACCIÓ

Lluís Mateu, Josep Cristòfol,
Quim Pla, Miquel Casellas, Joan
Arnau, Narcís Burch, Josep M.^a
Torras, Eusebi Cabezas, Martí
Fita, Josep M.ª Quintana, Guillem
Terribas.

DISSENY:

J. Cristòfol i Guillem Terribas

PORTADA

Xavier Codina

COL.LABORADORS

Narcís Jordi Aragó, Leonci Her-
nández.

ADMINISTRACIÓ:

M. Casellas

PUBLICITAT: J. Cebrián

DISTRIBUCIÓ:

Joan Raig i Pitu Gelliu

REDACCIÓ:

Passaig Verdaquer, n.º 1
CASAL DE JUBILATS
SALT

IMPRESSIÓ:

TIPOGRAFIA-OFFSET PAGÈS
Teléf. 42 01 07 - ANGLÈS

D'aquest número de LA FARGA
se n'han imprès 1.000 exemplars.

Autoritzem la reproducció dels
articles, esmentant el nom de LA
FARGA

Dipòsit Legal: GI 366-1979

editorial

UN POBLE QUE TÉ MEMÒRIA

L'estiu és generalment l'estació de l'any més apreciada per tothom. L'estiu del 1968 i més concretament el mes d'agost és una fita negativament molt important per a Salt. En aquest mes va sortir publicat el Decret del Cap de l'Estat pel qual era anexionat a Girona.

Hi ha una analogia extraordinària pel que es refereix a la dissort que han tingut Salt i Catalunya. Aquesta perd per via autoritària la seva autonomia, Salt perd la seva independència per la mateixa forma de govern.

A partir de l'agost del 68, TOT SALT, començant pel seu Ajuntament NO DEMOCRÀTIC comença un moviment de recuperació: en les esferes oficials mitjançant el recurs administratiu corresponent, en els cercles populars i també els grups selectes predemocràtics de la resistència fan el que poden, donades les dificultats del moment a fi i efecte de mantenir una independència municipal que si bé encara és operant està ferida de mort. La liquidació vindria exactament el 31 de desembre del 1974. Mentrestant les manifestacions verbals, escrites i populars del període 1968-74 i del 1975 endavant esdevenen una ACCEPTACIÓ TOTAL I GENERAL d'haver-se portat a terme un acte totalment contrari als principis democràtics i a les llibertats públiques. Associacions, partits i persones de reconeguda autoritat moral es pronuncien a favor de la recuperació de la Independència de Salt. Tothom hi està d'acord: Cal retornar a Salt el que mai devia haver-se-li arrabassat.

A l'estiu del 1980 el poble, cansat d'esperar que li arrangin la qüestió, esclata de cop i comença enviant cartes al Conseller de Governació de la Generalitat i ho culmina amb la creació de la Comissió per la Independència Municipal de Salt.

En totes aquestes actuacions hi ha un factor comú. Tothom vol la Independència, tothom la vol perquè els pobles, ja sigui el de Catalunya ja sigui el més reduït de Salt, també tenen una facultat de l'intel·lecte que se'n diu memòria i es recorda dels actes, de les promeses fetes i no acomplertes, de totes les coses succeïdes i per això no accepta les mitges tintes ni veu clars estudis seriosos previs ni altres succedanis que puguin fer pensar que no és més que una tàctica dilatòria. El poble de Salt que també té memòria té ben clar que si TOTHOM va estar d'acord en què, si en el seu dia es va fer un disbarat molt greu sense consultar-ho a ningú, EL MÉS NATURAL, racional i lògic és reposar —TORNAR A POSAR— les coses al seu lloc.

El poble de Salt, que encara té memòria, té molt clar que sobre la qüestió de la Independència només hi ha dues posicions:

SI i ARA MATEIX, o bé
si està totalment en contra.

si més no, així ens ho sembla

VIDA del CASAL

SISENA DIADA DEL JUBILAT A SALT

El passat dia 12 d'octubre vàrem celebrar la Festa del Jubilat del nostre Casal.

L'excursió va ésser amb el següent recorregut:

Sortida del Casal cap a Banyoles amb parada per barquejar a l'estany, després vàrem dirigir nos a Batet i a la capella de la Trinitat va celebrar-se la missa que presidí Mn. Lluís Caritg. A l'homilia va fer ressaltar les virtuts de les persones jubilades. A les dues de la tarda va servir-se el dinar de germanor al restaurant la Deu d'Olot, suculent i abundós. Als postres, i després del "brindis" de rigor, els jubilats en nombre de 194, varen rebre l'homenatge, que fou presidit pels nostres jubilats més ancians.

Les persones que el presidien eren la Sra. Conxita Pau i el Sr. Josep Calvet, ambdós de 86 anys d'edat, per cert molt ben portats.

Encetà l'homenatge el membre de Junta de més edat, Sr. Joan Santana, el qual amb breus paraules va enaltir l'obra del Casal i dedicà un record als companys difunts.

Després la Sra. del President va fer entrega d'un ram de flors a la Sra. Conxita Pau i el President va entregar un present al Sr. Josep Calvet.

El Sr. Calvet, visiblement emocionat, va donar les gràcies a tots els assistents i va dedicar les següents paraules:

BENVOLGUTS:

Seré breu i no us cansaré. No he estat mai home de moltes paraules; m'agraden més els fets, quan són bons. Per tant vull dir-vos que estic molt content d'ésser aquí amb tots vosaltres i que agraeixo de tot cor aquest homenatge, no a mi, i sí als anys. Arribar a vell com jo, el que desitjo per a tots i cadascú de vosaltres.

Es un dó de Déu el poder arribar a vells i és a ELL que interiorment hem d'homenatjar per aquesta gràcia. A mi no em molesta que em diguin vell, però el que no m'agradaria és que em diguessin ANTIQUAT, o sigui, tossut en no voler posar-se al dia després de tants canvis al llarg d'aquesta nostra vida. Diguem que hem arribat a la TERCERA JOVENTUT. Alegrem nos-en. Visca el nostre Casal i per molts anys.

Com a cloenda de la Festa el President del Casal va dirigir la paraula a la nombrosa concurrència, excusant, en primer lloc, la no assistència del Batlle, Sr. Alfons Moré, el qual amb motiu de celebrar l'onomàstica de la seva mare, no pogué estar amb nosaltres.

Després el President va fer un extens elogi als homenatjats i a tota la gran família del Casal, fent ressaltar la important tasca que tenen les persones de la tercera edat, i va omplir-los de moral per la necessària importància que tenen a la societat d'avui. També va fer un elogi als component de la Junta que han treballat i treballen perquè es puguin fer actes com aquest. Que anys rera anys podem celebrar aquesta diada, i sempre amb més nombre d'assistents. Avui portem a cap la sisena celebració, i això és una prova palpable de la bona marxa de l'Entitat.

El President també va fer referència al fet que, després de sis anys d'ocupar la presidència, ara i dintre de molt poc, i d'acord amb els estatuts, deixaria el càrrec. Però ell prometia que, sense carrec, seria el mateix que després de tant de temps de conviure junts. Que es sentia amb l'honra de ser amic de tots. I acabà amb un VISCA EL CASAL.

La Sra. Carme Vila va dedicar unes cançons de comiat i així, amb joia, els jubilats varen celebrar una vegada més la seva gran festa.

J.E. i J.

CLASSES DE CATALÀ PER A TOTHOM,

El primer divendres del mes d'octubre, organitzat per La Farga, i amb la col·laboració del Casal de Jubilats de Salt, van començar a donar-se les classes del Primer Curs de Català. En una primera fase tindran una durada de tres mesos, és a dir, fins el mes de desembre. El professor és el nostre company, en SALVADOR SUNYER. El preu de la matrícula és de 1.000 pessetes, una quantitat a l'abast de qualsevol persona que tingui ganes de saber escriure bé la nostra llengua.

El dret fonamental de tot català és saber escriure i parlar bé la seva llengua materna. Molts anàrem a l'escola els anys en què malauradament el català no s'ensenyava. Potser ara tens l'oportunitat; aprofita-la, sigues valent i treu-te la vergonya de sobre i vine tots els dimarts i divendres, de vuit a nou del vespre.

EXCURSIÓ A ANDORRA

Organitzat també pel nostre Casal, els dies 18 i 19 d'aquest mes d'octubre es portarà a terme una altra excursió; una sortida més de les que habitualment organitza aquest Casal. Ara seran les Valls d'Andorra el que podran veure els nostres socis i simpatitzants. No cal dir que els preus seran com sempre mòdics i a l'abast de tothom. El preu és de 3.000 ptes., viatge i estada a l'hotel.

La sortida tindrà lloc el dia 18 a les 7 del matí, de la plaça dels peixos direcció a Olot, Ripoll, La Molina, Puigcerdà i arribada a Andorra a l'hora de dinar. La tarda i el matí de l'endemà serà lliure per a fer les compres que es vulgui o visitar els pobles muntanyencs i típics que aquest país té. Tornada cap a Salt a la tarda amb direcció al pas de la Casa, passant per França.

Per BOLIC

12 HORES DE PETANCA A CASSÀ

El passat dia 28 de setembre es va jugar a Cassà la IV Edició de les 12 Hores de Petanca. Feia ja quasi un any que el C.P. Salt no tenia pas massa sort a les competicions importants, ja que les 24 Hores de Salt i les 6 de Sant Hilari les va perdre per la mínima. Potser l'èxit aconseguit a Cassà serà el recomençament de les victòries a què estàvem acostumats.

Els resultats foren:

-1.er C.P. Salt (Silveri, Jordi Martín, Joan Martín, Echave i Boó).

2on Penya Tertúlia

3.er C.P. Salt (Ll. Mateu, A. Mateu, E. Cabezas i Josep M.ª Torras)

4.rt. Penya Barcelonista de Sant Hilari Sacalm.

5.è. Penya Tertúlia.

També les femines van guanyar l'edició d'enguany de les 6 Hores a Cassà, classificant tres equips entre els quatre primers, que foren:

1.er C.P. Salt (A. Espinosa, Peruga, Gamundi).

2.on Crac Cassà

3.er C.P. Salt (M. Espinosa, D. Espinosa, M. Fernández).

4.rt. J. Carrillo, F. Font, D. Vicente.

Per raons d'espai a l'anterior número de LA FARGA no hi va poder sortir la fotografia dels infantils Ros i Soler guanyadors del Campionat Infantil d'estiu. Avui ho fem. (Foto cedida per Fotos El Canal)

FESTA DE LA MERCE 1980

Entre els actes programats pel grup d'empreses GASSOL, per festejar la festa de la seva Patrona, hi havia un Campionat de Petanca preparat en quatre grups: Productors i familiars, Infantils, Jubilats i Provincial.

Les fases eliminatòries per als tres primers grups es feren el passat dia 27 de setembre. Els que aconseguiren passar jugaren les semifinals i finals el dia 5 d'octubre, Festa de la Mercè.

Els resultats foren:

INFANTILS

1.er J. Fàbregas, J. M.ª Jou, J. M.ª Soler.

2.on M. Torres, J. M.ª Martínez, C. Ros

3.er C. Fàbregas, Jordi Soler, J.J. Jiménez.

4.rt. J. Turon, M. Martínez, J. Torres.

JUBILATS

1.er L. Cabezas, J. Serrats, N. Bohigas.

2.on P. Font, F. Fàbregas, J. Moner.

3.er C. Serra, A. Boó, J. Guillemet.

4.rt. F. Arolas, G. Barceló, N. Ollé.

PRODUCTORS

1.er M. Pancorbo, D. Gamundi, E. Serra

2.on. M. Granda, Mari Gonzalez, M. Macías.

3.er Rubio, A. Espinosa, López

4.rt. Vicedo, M. Vila, J. Soler.

També el dia 4 es jugaren les eliminatòries del Campionat Provincial i es feren les semifinals i finals el dia 5. En total eren 30 tripletes repartides de la manera que segueix: C.P. Germans Sàbat (7); C.P. Montilivi (1); Penya Tertúlia (3). GEiEG (3); Crac Cassà (5), P.K. (5), i C.P. Salt (6).

El dissabte van quedar classificades a les eliminatòries fates a les pistes del C.P. Salt les tripletes d'en Cabezas i Josep M.ª Torres del C.P. Salt, i les Calvo de Montilivi i Jak de Cassà. Les semifinals enfrontaren a Cabezas amb Calvo i Torres amb Jak. Guanyaren els dos representants del C.P. Salt que jugaren la final. Calvo guanyà a Jak i es classificà al 3.er lloc.

La tripleta de Josep M.ª Torres, Àngel Fernández i Joan Martín, guanyà a la formada per E. Cabezas, Josep Llovet i Joan Arnau a la gran final, proclamant-se així grans vencedors d'aquest 1.er Concurs Provincial que organitzà el Grup d'Empreses Gassol. La tripleta formada pels germans Narcís, Josep i Manel Ros fou la millor classificada del PK.

Al final de tots els actes esportius, culturals i cívics, Frederic Sanfeliu, Anton Sanfeliu, Joan Antoni Sanfeliu, Raimon Sanfeliu, Miquel Portabella i components del quadre directiu de la fàbrica feren entrega de trofeus als guanyadors de les diferents activitats.

La Federació Gironina de Bolos entregà una placa commemorativa al Sr. Frederic Sanfeliu que la rebé enmig dels aplaudiments de tots els presents.

EL CLUB PETANCA SALT, TAMBÉ VOL LA INDEPENDÈNCIA DEL NOSTRE POBLE.

ACTIVITATS REALITZADES

III APLEC DE SALT.- Tal com ja anunciàvem a l'anterior número de LA FARGA, el C.E.S. va col.laborar, també aquest any, en l'organització de l'Aplec, que va repetir l'èxit popular de les anteriors edicions. El nostre Centre va tenir cura de la senyalització del camí i del muntatge del Campament que es va celebrar els dies 11 i 12 d'Octubre, amb un total de 14 tendes.

HOMENATGE A JOSEP SERRA.- En el transcurs del Foc de Camp celebrat la nit de l'Aplec, es va retre un merescut homenatge al company Josep Serra, en reconeixement a la seva important tasca de proselitisme a favor del C.E.S. El nostre president Josep Cristòfol, va remarcar els mèrits que fan mereixedor d'aquesta distinció a l'amic Pitu Sorra, al temps que li feia lliurament d'una artística plaça en nom de tots els companys del Centre Excursionista Saltenc. Enhorabonal.

EL C.E.S. I ELS SEUS PROTAGONISTES.- Amb aquest títol es va projectar el dia 17, tal com estava anunciat, la col·lecció de diapositives del company Josep Cristòfol. A través d'unes tres-centes magnífiques diapositives, es va fer una repassada a les activitats portades a terme pel C.E.S. des de la seva fundació, tot destacant-ne el protagonisme dels participants. La projecció va ser seguida amb veritable complaença i interès per una gran quantitat de socis que omplien totalment la sala d'actes del Casal.

EXCURSIÓ A ROCACORBA.- El dia 19 del passat mes d'octubre, es va realitzar l'anunciada excursió al Santuari de Rocacorba, des de Canet d'Adri. Aquesta fou la primera de les sortides programades pel C.E.S. en el present curs d'activitats i a la que hi van participar una cinquantena de socis i amics que van celebrar aquest començament de curs amb una costellada col·lectiva a la font de Rocacorba.

PRÓXIMES EXCURSIONS

23 de novembre

LA SALUT I RUPIT.- A l'anterior número de LA FARGA ja recomanàvem especialment aquesta excursió. No ens podem estar de repetir aquesta recomanació; perquè, efectivament, l'itinerari —senzill, planer i apte per a tothom— transcorre pels paratges sens dubte més bells del Collsacabra: De La Salut a Rupit per La Devesa, és una passejada a través d'un paisatge idíl·lic. De Rupit al Coll de Condreu pel Sallent i el Camí que transcorre arran de la llarga cinglera és d'una espectacularitat impressionant. Un itinerari, en fi, ple d'al·licients i de contrastos.

7 de desembre

SANTUARI DE SANTA BÀRBARA.- La muntanya de Santa Bàrbara

és una de les últimes estribacions de Les Guilleries i malgrat la seva escassa altitud (854 metres), el seu cim gaudeix d'una panoràmica extraordinària. El camí que des d'Anglès mena al Santuari per Cal Bellver, constitueix una plàcida i agradable passejada plena d'atractius.

21 de desembre

RENOVACIÓ DEL PESSEBRE DEL C.E.S. AL CIM DEL MONTMAJOR.- Com cada any, pujarem al cim del Montmajor, al cor de l'Alta Garrotxa per renovar l'artístic Pessebre que hi vam col·locar el desembre del 1978. Com de costum, l'ascensió es farà des de la Vall de Bac, amb possibilitat de dinar a l'hostal. Per això, cal inscriure's amb el màxim d'anticipació.

5 de desembre:

PROJECCIÓ DE DIAPOSITIVES DE JOSEP CRISTÓFOL DE SALT AL NORDKAPP

Durant l'estiu passat, un reduït grup de socis del C.E.S. va realitzar una interessant expedició a les llunyanes terres artiques de Lapònia, arribant fins el Nordkapp, la punta més septentrional d'Europa. Aquesta projecció de diapositives ens ofereix la possibilitat de seguir fil per randa els detalls del viatge i fer nos càrrec de la bellesa exòtica d'aquells paratges.

RECORDEU:

**DIVENDRES, 5 DE DESEMBRE,
A DOS QUARTS DE NOU DEL VESPRE,
A LA SALA D'ACTES DEL CASAL**

CORRESPONSAL AL FRONT GIRONA

La llarga lluita de Salt per la seva independència va començar l'any 1968 i encara dura. L'any 1975 es va perdre la batalla, però no pas la guerra.

Com a periodista en actiu vaig viure de prop el procés i vaig tenir

l'oportunitat de fer-ne la crònica, a l'estil dels corresponsals que són destacats al front. Aquestes notes volen ser un petit recordatori d'aquella tasca.

Els saltencs no disposaven aleshores de cap organ d'expressió, i

els que tenien a l'abast a Girona només volien parlar de la tesi oficial. La salvació, en aquests casos, s'anomenava "Presència". Fou així com els de "Presència" vàrem preparar una portada i unes pàgines centrals per al dia 7 de setembre del 1968. Recordo que vaig dissenyar la portada amb un gravat antic, en un intent de distanciar el tema de la pugna directa; en aquells moments de repressió, totes les precaucions eren poques. Al fons es dibuixava la silueta d'una ciutat medieval, una mena de Girona mítica; a primer terme, fora del cercle emmurallat, un trobador —un home del poble— cantava la cançó de la seva llibertat. El títol subratllava sense embuts el sentit del gravat: "La independència de Salt".

A dintre d'aquell número, vam publicar un "dossier" que havia preparat en Joan Ribas i que contrastava, en una doble columna, els textos oficials a favor i en contra de l'anexió. El mètode no podia ser més honest, però eren les pròpies paraules transcrites les que feien impossible una actitud objectiva. Mentre les al·legacions de l'Ajuntament de Girona per tal de justificar l'anexió tenien un to triomfalista i l·lric, grandiloqüent i ridícul, els arguments de Salt tocaven directament de peus a

terra. La confrontació dels dos textos, sense més comentari, era l'argument més contundent a favor de la independència de Salt.

El dia 2 d'abril del 1974, el diari "Tele/exprés" om va titular una crònica a tota plana: "Girona se anexiona el municipio de Salt. Tras la sentencia del Tribunal Supremo, un pueblo desaparece del mapa". Allà explicava que el Decret d'anexió del Ministeri de la Governació, impugnat pels saltencs havia estat declarat definitivament vigent a tots els efectes, justament quan el poble ho esperava menys: el nou alcalde de Salt, Narcís Devesa, havia pres possessió del càrrec feia amb prou feines dos mesos. Jo havia vist, abans d'escriure la crònica, la manifestació silenciosa d'un bon grup de saltencs, abillats amb corbates negres i braçals de dol.

La mort administrativa de Salt va coincidir gairebé dia per dia amb la resurrecció administrativa de "Presència", que reapareixia el 23 d'aquell mateix abril després de la seva llarga i obligada congelació. Jaume Ministral, que havia pensat fer un article per a la revista redivia amb el títol de "Ressucitar és bonic", va canviar

d'idea a darrera hora i en va fer un sobre "La meva àvia de Salt i el centralisme"; un lament irònic perquè la vila havia esdevingut "un calaix més a l'armari de la gran ciutat". El tema de Salt reapareixia a "Presència" el juliol següent, en ocasió de la Festa Major. Títol de la portada: "Un poble que no vol morir". A dintre, destacava un Diccionari de la vila escrit per un grup de saltencs i il·lustrat per Lluís Mateu. La definició del mot "Salt" era realment colpidora: "des del 1974, districte de Girona".

Els periodistes vàrem ser convocats per a l'enterrament de Salt el dia 30 de desembre del 1974, a dos quarts de vuit del vespre. Al saló de sessions de la Casa de la Vila s'hi asseien junts els regidors de Girona i de Salt. La sessió era oficialment pública, però l'acte no havia estat anunciat, per tal d'evitar possibles aldarulls; els temps no estaven pas per a l'expressió dels sentiments col·lectius. Narcís Devesa lliurà les claus de l'Ajuntament al batlle de Girona i va parlar amb emoció, dolgut d'haver de ser l'executor d'aquell tràmit. En començar el seu discurs, Ignasi de Ribot va dir encara: "Senyor alcalde de Salt, senyores i senyors" Era la darrera vegada. Es van llegir

documents i es van signar papers, sense un crit ni una llàgrima, però els periodistes sabem que contemplàvem un episodi històric.

Al cap de més de cinc anys, la lluita continua i es revifa. Ara la miro més delluny alliberat de l'obligació i del risc del cronista bèl·lic però amb el mateix apassionament. Em va fer il·lusió que, en constituir-se el Consell Municipal de Salt, l'Alfons Moré recordés públicament i amb gratitud la dedicació de "Presència" a aquesta guerra de la independència. Abans de deixar la direcció de la revista, encara vaig ser a temps a publicar-hi un fragment del treball d'Olga Ferrer que havia obtingut el primer premi de prosa del tercer nivell d'E.G.B. al Concurs d'Òmnium Cultural de Girona, i que començava així: "Jo sóc una nena que viu a Salt, poble plé de pisos i cases. Molts cotxes i fresses. És molt gran i bonic". Si, malgrat tot, Sal encara és bonic, precisament perquè encara és viu. La guerra no s'ha acabat, però aquest text innocent de la petita Olga és com una flor crescuda enmig del camp de batalla.

ACTUACIÓ MUNICIPAL I INDEPENDÈNCIA.

EL CAS DE SALT.

Abocats ja a la necessitat perentòria de racionalitzar totes les actuacions públiques; i obligats per la imperiosa urgència de clarificar tots i cadascun dels aspectes que correspon a l'aportació econòmica dels ciutadans i a l'ús públic dels cabals recaptats, hem de plantejar-nos amb la major sinceritat i urgència el cas de la continuada pertinença del Municipi de Salt a l'entitat municipal gironina, els orígens d'aquesta pertinença i la seva possible irracionalitat econòmica.

Des de l'obligada aneixió, la població del Municipi de Salt ha crescut fins una xifra al voltant dels 18.500 habitants. Això representa ja la quarta part de la població total de la ciutat de Girona. Tenint en compte l'obligada participació en les despeses de serveis comunitaris que reverteixen a Salt, i aplicant d'una forma normal els coeficients, Salt hauria de representar, com a mínim, un 20% en les atencions pressupostàries de Girona i una part no inferior en el control de les despeses. Això, està molt lluny de la realitat. Deturem-nos una mica a considerar aquesta anomalia.

Les aportacions de Salt al fons municipal pugen, efectivament, a la quarta part o més de les previsions totals. Els 52 capítols d'aportació impositiva tenen exemples, els significatius i trascendents, en els quals l'augment comparatiu des de 1975 al 79 es situa en un 500% i més encara. Ens estem referint concretament a l'Impost sobre l'increment del Valor dels Terranys, clau estadística 1.204, amb un 300% d'increment. Impost de Circulació de Vehicles, clau 2101, amb un 437% d'increment. Llicències Urbanístiques, clau 3104, un 654%. Recollida d'escombraries, clau 3.110, amb un 600% d'increment, i que amb una xifra total de recaptació prevista per 1980 d'uns 12 milions de pessetes representa una part molt substancial del total previst de despeses per al municipi en el seu conjunt.

Podríem continuar analitzant tots i cadascun dels 52 capítols d'ingressos, i, també, perquè no, els 70 escaig de capítols que correspon a les despeses previstes. En qualsevol cas és una informació que hi és, i que pensem fer servir per solidificar la nostra justa

petició de llibertat i autogovern. En tot cas, el dèficit actual de la nostra balança de pagaments amb Girona, es situa en un 37 per cent, percentatge certament molt còmode per a l'entitat recaptadora, però molt gravós i ruïnós per a Salt.

Hi ha projectes escrits que arriben a fregar el ridícul. En un moment donat es varen redactar pressupostos extraordinaris per realitzar inversions, de les quals mai més no se n'ha sentit a parlar, independentment de la seva possible o no possible justificació i urgència. Un exemple: Pressupost extraordinari n.º 29, Semàfors Carretera. Pressupost Extraordinari n.º 23, segona fase, Unes Pistes de Tennis. Més exemples: Urbanització de diversos accessos, etc. etc. D'això no s'ha fet res, però sí que ha estat pressupostat amb càrrec a Salt. I estem a l'any 1977. En el 1978 i gràcies als positius canvis en el govern municipal, Salt va viure impotent un buit total en els projectes d'inversions a realitzar en el seu terme. Res va ser previst, res es va fer, res es va pensar. Però, molt curiosament, Salt no es va veure alliberat de les seves aportacions, vitals aportacions, a l'erari municipal.

Referent al exercici actual, molt ens temem que no arribem a repre-

sentar aquesta quarta part de les atencions a què tenim dret, per simple força del poder de compra.

Arribats a aquest punt, ens agradaria reflexionar sobre la conveniència, no ja de distribuir justament les atencions del pressupost, sinó de racionalitzar aquest mateix pressupost. Perquè existeixen serveis de preu altíssim, per exemple les escombraries, que amb un bon pressupost de base zero podríem optimitzar-se a un cost menor. Ens brindem a l'entitat municipal per analitzar, capítol per capítol, tots aquells en què la consideració d'un xifra inicial no fa més que consumir una part important dels minsos fons municipals, proporcionant beneficis excepcionals a alguna part ignorada. Beneficis que, segons el més elemental raonament econòmic, haurien de revertir al servei de zones municipals que, no cal que ho recordem, viuen en una permanent situació de tercer món, amb estructures miserables que, en una època prèvia al nostre ingrés a la Comunitat Econòmica Europea, ens obliguen a una profunda reflexió. La paradoxa hegeliana de l'amo i del criat se'ns descobreix aquí en la seva més crua realitat, una realitat que, en el cas de Salt, "ROZA LA MISMISIMA" Edat Mitja i el sistema feudal.

LEONCI HERNÁNDEZ

Salt, quan encara era poble

L'equip que té cura d'aquesta secció, ajudat per uns quants valents, ha sortit al carrer. El tema: Vols la independència de Salt i perquè? Era el suficientment interessant com per fer-ho. Carregats amb els estris vam

posar rumb a diferents punts per preguntar a la gent: Bancs, Caixes, Mercat, Fàbrica, Casal i sobretot al carrer foren els nostres objectius.

La rebuda fou generalment bona i

el quadre que segueix serveix una mica perquè ens adonem de quants i qui vam preguntar. Les conclusions són molt clares i no creiem que calgui ressaltar-les. El quadre parla per ell mateix.

TOTAL ENQUESTATS 108 69 Homes - 63,89% i 39 Dones - 36,11%

		NATS A SALT		NATS FORA DE SALT		
		HOMES	DONES	HOMES	DONES	TOTAL
Enquestats		41 (37,97%)	11 (10,19%)	28 (25,92%)	28 (25,92%)	108
Van dir SI		41 100%	10 90,90%	28 (100%)	12 (42,85%)	91 - 84,25%
Van dir NO			1 19,10%		1 (3,57%)	2 - 1,85%
No ho saben					15 (53,57%)	15 - 13,90%
PER EDATS	Fins a 25 anys	26	6	9	5	46 - 42,59%
	De 25 a 40 anys	7	1	9	8	25 - 23,16%
	De 40 a 60 anys	3	2	5	8	18 - 16,66%
	Més de 60 anys	5	2	5	7	19 - 17,59%
PER OFICI	Mestressa de casa	-	1	-	16	17
	Jubilats	4	1	4	5	14
	Tèxtil	1	3	-	5	9
	Altres oficis	11	-	16	-	27
	Títol Universitari	3	-	2	1	6
	Estudiants	16	5	3	1	25
	No fan res	6	1	3	-	10

De totes les respostes hem seleccionat les que segueixen: PERE FIGUERES PASCASI, 54 anys, mecànic diu: Sí, perquè ningú no pot saber governar a casa com un mateix.

X X X 19 anys, mecànic, fill de Girona diu: Sí, perquè així no vindran els "cerotes" de Girona. Només els Municipals.

JOSEP MUSELLAS VILÀ, 27 anys, empleat de Banca, fill de Salt i viu a Salt, diu: Sí!!! perquè vaig néixer a Salt com a poble i per la força em feran de Girona i 200 motius més.

JAUME PLANA BAULIDA, 26 anys, químic, fill de Salt i viu a Salt. Ens diu: I TANT!! Soc prou gran per veure com anàvem i com anem, i això de "barri" xiula a les orelles.

AGUSTÍ OLIVETS SAUS, 17 anys, estudiant, fill de Salt i viu a Salt. Sí, perquè Girona va fer molt malament en agafar una cosa sense permís. Va agafar una cosa que no era seva.

JOSEP M.ª VILANOVA ROS, 15 anys, estudiant, fill de Salt ens diu: Sí!!! perquè crec que necessitem

ésser un poble, no un barri d'un poble.

FELIP SOLÉ RODRÍGUEZ, 19 anys, no treballa, fill de Barcelona i viu a Salt des de fa quatre anys. Ens va dir: Sí, perquè sempre havia estat un poble independent i no es pot tolerar perquè Girona vol.

MONTserrat DURAN RAMÍREZ, 13 anys, estudiant fill de Girona i viu a Salt de sempre. Ens diu: NO. Yo qué sé! A mi me gusta que sea de Gerona".

RAMON XAVIER GARCIA FONT, 19 anys, nat a Girona i viu a Salt. No treballa. Sí, perquè abans erem un poble i perquè torni a haver-hi aigua a la font de la Plaça dels peixos.

JOSEP GELI PALAHÍ, 66 anys, Jubilat, fill de Salt i viu a Salt. Sí, perquè crec que Salt té personalitat pròpia i no necessitem que ningú ens governi.

X X X 23 anys, nascuda a Girona, i viu a Salt des de fa 10 mesos. Mestra Nacional. Ens diu: NO, perquè crec que ha d'estar anexionat a Girona.

FRANCESCA JAEN AGUILERA, 45 anys, obrera fabril, nascuda a Almidinilla (Jaen) Diu que Sí per pagar menys impostos.

NARCISA COLOM BADOSA, 75 anys, mestressa de casa, nascuda a Sant Antoni de Finestres i viu a Salt-Veinat des de fa 40 anys. Ens diu: DÍ, perquè jo sempre he estimat Salt i no vull que vinguin els de Girona i s'ho emportin tot.

CARME PUIGDEMONT PAGES, 28 anys, mestressa de casa, nascuda a Vilanna, viu a Salt des de fa 5 anys, Sí, perquè té gent prou capacitada per portar-se sol.

ANTONI LLARAS BADIA, 20 anys, estudiant, fill de Tremp i viu a Salt des de fa 6 anys. Diu Sí, per assolir una major descentralització i agilitat dels serveis. A més el que es faci a casa i peis de casa sempre surt millor.

JORDI BUSQUETS, 16 anys, estudiant, fill de Girona i viu a Salt. Ens diu Sí, perquè crec necessari convertir Salt en un municipi autogestionari per així poder solucionar els problemes que té plantejada aquesta comunitat.

CULTURALIA

UNA EXPERIÈNCIA MUSICAL A REPETIR

El 25 de setembre tingué lloc, al Casal, l'anunciat concert a càrrec del "TRIO UNDÀRIUS", patrocinat per l'Associació del Personal de la Caixa de Pensions.

Nombrosa assistència omplí el local. Entre altres, volem remarcar, una nodrida representació de destacats directius de la Caixa, així com de persones prou representatives les quals ja ens hem acostumat a veure a totes les manifestacions cíviques, artístiques i culturals del poble. També i havia un bon grup dels nostres jubilats; en canvi, trobarem a faltar algú que representés el Consell Municipal de Salt.

El concert fou interessant per tres motius:

1.- Perquè no sovintegen els concerts de flauta dolça. Vàrem tenir el plaer d'escoltar un so meravellós amb uns instruments ben senzills!

2.- Per l'edat dels concertistes, que tot i essent joves, ens oferiren una qualitat de so i una maduresa interpretativa, ben remarcables.

3.- Pel repertori, que recorrent la història de la música, agafava allò més representatiu de cada època per acabar amb una mostra de la música popular catalana, arranjada pels pro-

pis concertistes. Escoltàrem: "Cançó de Taverna", "La Balanguera...", i d'altres que varen fer les delícies de l'auditori.

Cal remarcar la presentació, en-certadíssima i molt pedagògica, per la coneguda i estimada cantant gironina Montserrat Comadira, qui amb la seva gràcia i simpatia aconseguí d'acostar la música a l'auditori. A petició del públic s'interpretaren dues peces més.

Hem trobat l'experiència molt enriquidora, i animem els organitzadors perquè sovintegin aquests actes al nostre Casal.

CARME BOVER

ODA A SALT

De can Tona a can Pixera
s'hi troba el poble de SALT.
Un poble sofert i lligat,
perquè se li ha robat la llibertat.
El la cerca i no la troba,
perquè no se li vol donar,
puix que el poder de Girona,
malgrat la nostra insistència,
no ens la donarà.

Pero una cosa heu de saber,
que mentre a un saltenc li quidi força
per la llibertat lluitarà,
encara que per aconseguir-la
la vida hagués de dar.

(MANEL LLADÓ i MAS)

SALT, UNA IDENTITAT PERDUDA

Salt. La nit arriba. La seva fosca immensa
et cobreix amb els seu encís.
Són aquestes hores en les que el temps s'atura.
Hores de somni, de pau i silenci...!

Ja tothom dorm. La nit és freda i neguitosa.
Un aire insuls reprèn les últimes esperances.
Respires la mort, estesa per les runes del teu cor!
Demà tornaràs a viure amb la mateixa gent
que avui, en somnis, t'oblida...

Dema, avui, ahir... i sempre sabrem
qui vol gaudir la teva sang;
qui vol veure't mort;
qui vol enterrar el teu nom
sota les cendres d'una última reminiscència!

Sí ara obro les parpelles i veig més enllà de tu,
més enllà dels teus carrers nus,
de la teva gent...
Més enllà de tot!

Nosaltres som la teva sang! El teu nom
reposa sobre una sang viva, en lluita....

Octubre 1980
ANTÒNIA BAUTISTA

- Hem rebut comunicació del nostre corresponsal a l'exercit Josep M. Quintana (Hussman). Podem prometre i prometem que farem cas de les teves recomanacions: T'asseguem que —sigui el que sigui— votarem no.

- Degut a la Festa Major de la veïna ciutat de Girona, aquest número de LA FARGA surt amb retard. Confessem que també ens agrada anar a les "fires".

- Per obra "miraculosa", el rellotge del campanar de l'Església, ja funciona...

LA INDEPENDÈNCIA EN MARXA

Salt és un Poble i LA FARGA no ho ha oblidat mai. És per això que el seu Consell de Redacció també s'uneix a la Comissió per la independència, i reconeix a aquest organ com l'únic portantveu per poder, així tots units, dur-la a bon terme i el més ràpid possible.

Tot comença quan el Club Bàsquet Salt, va adreçar una carta al Conseller de Governació Joan Vidal i Gayolà, demanant la independència de Salt, ja que ell, com a veï de Salt, és el més indicat per dur-la a terme. Al mateix temps, el Consistori de Girona va acordar en una sessió celebrada el dia 10 de setembre agilitzar les gestions per tal d'aconseguir que ben aviat els Pobles de Salt i Sarrià es puguin expressar lliurement sobre si, en el futur, volen ser o no part de Girona. L'acord del consistori Gironí, fou pres per unanimitat (segons notes aparegudes a Punt Diari el 12-9-80)

El Consell municipal també començà a treballar en l'assumpte i convocà una Assemblea General, a la qual s'invitava a totes les Entitats vives del Poble: Culturals, esportives, cíviques o d'esbarjo, i a tots els veïns en general pel dia 23 de setembre a les Bernardes, per tal de fer les primeres passes per aconseguir la segregació del terme de Salt del de Girona. En aquesta reunió hi assistiren bon nombre de representants de les diferents entitats, i es formà una taula perquè fés unes comissions, i demanés de la manera més ràpida possible la independència de Salt, presa per unanimitat.

Aquesta Comissió es reuní el dijous següent i formaren quatre sots Comissions, que són les següents: Divulgació, premsa i propaganda, signatures i finances. La comissió de premsa és potser la que més aviat s'ha posat a treballar, per informar a tots per mitjà de la premsa, del que s'acordi a les comissions, i també per contestar les cartes d'un partit polític que no està d'acord en la manera de dur a terme la segregació.

La de divulgació està redactant un tríptic per poder informar millor a tots els veïns.

La de Finances ja ha obert un compte a totes les Entitats Bancàries per recaptar fons per a la campanya de la independència. Tothom qui vulgui pot donar la seva voluntaria aportació.

La de Signatures es troba confeccionant els fulls perquè tots els que vulgin puguin signar, ja que només ho podran fer els que posseïxin el D.N.I. També ho estan fent pels carrers.

NARCIS BURCH.

M'AGRADA... NO M'AGRADA

per El Fargaire

LES RAONS DE LA INDEPENDÈNCIA

El poble de Salt s'ha tornat a desvetllar darrerament per a reivindicar la seva independència municipal. De fet, però, el "tema Salt", "la qüestió Salt", com l'anomenen els diaris, no ha estat mai mort. Sempre ha cuejat amb més o menys força, sempre ha estat un tema viu, latent, que no ha deixat dormir gaire als governants i senyors de la ciutat de Girona.

Amb el "tema Salt" passa el mateix que abans passava amb "la cuestión catalana" o las "peculiaridades regionales", que fins que no s'afronta directament i s'agafa per les banyes, sempre serà i és un problema espinós. Perquè és un tema per parlar per discutir, per reivindicar i per dir-hi molt, perquè Salt (20.000 habitants), pesa molt fort dins una ciutat petita com és Girona.

El tema de Salt, s'ha d'afrontar ja...! M'agrada que es parli, es comenti, se'n faci ús... sense cansar-se... perquè vol dir que encara hi ha un esperit i una vivència.

Les raons de Salt (i penso interpretar l'ànima recòndita d'aquest munt de coses que és Salt, són raons ben diverses, i penso que les econòmiques no són les principals, sinó inclús les que pesen menys.

Salt, el poble, la seva identitat, la seva essència, quelcom diferent, no immers ni confós en el que en diem Girona, vol continuar viu, essent Salt, per ell mateix, no un barri ciutadà, sinó un poble amb personalitat jurídica. I per ésser un poble, un poble "normalitzat", fa falta un Ajuntament. Un poble sense Ajuntament és un poble a desaparèixer i a enterrar. Per això els veïns de Salt, les seves entitats i grups socials demanem la independència per a tenir un Ajuntament.

Perquè tot un poble, amb una tradició històrica i cultural, amb una vida pròpia que es remunta a una colla d'anys, no pot desaparèixer esborrat per un decret, dictat a 700 kms. de distància. Això s'ha vist que és contraproduent.

Retornem al poble de Salt, el que és de Salt. Fem de Salt el nostre poble, com diu l'"eslogan". És per això que demanem la nostra independència i tornar a recuperar el nostre propi Ajuntament.

EL CONTRAPÈS

No tot són mel i petons. La independència també suposa un risc, una càrrega en alguns aspectes, que en uns moments d'eufòria es pot molt bé oblidar. Perquè, volguem o no, una separació també vol dir una divisió. I llavors, què?

Perquè no hem d'amagar el cap sota l'ala, que SALT, únicament SALT, un poble bàsicament treballador, al que no es pot exigir càrregues fortes, no pot endegar per ell mateix... un Servei potent de Bombers, una Escola Municipal de Policia, una Depuradora o una Incineradora... I què en diem de la xarxa d'aigua potable, empalmada totalment amb Girona, o el subministre de Gas... o el Servei d'Escombraries...?

Això no ho pot afrontar un Ajuntament petit, amb pocs recursos, ja que parlem de molts milions, centenars de milions, que només ho pot embestir una entitat forta, una institució sòlida.

Penso que també hi ha determinades funcions que per la seva implicació econòmica, inclús pels tripijocs que molt sovint s'hi poden moure és millor que siguin competència d'una entitat forta més que d'un Ajuntament petit. Em refereixo als Plans Generals d'Urbanisme, on les pressions de sotamà i els grups afectats, hi juguen fort... i a la recaptació municipal d'impostos. Per fer possible que l'Ajuntament tingui uns bons ingressos, que cadascú pagui el que li correspon i no hi ha buits o favoritismes personals.

Independència Sí! Ajuntament propi sí. Però tenint en compte no només les flors i violes, sinó també el pedregam.

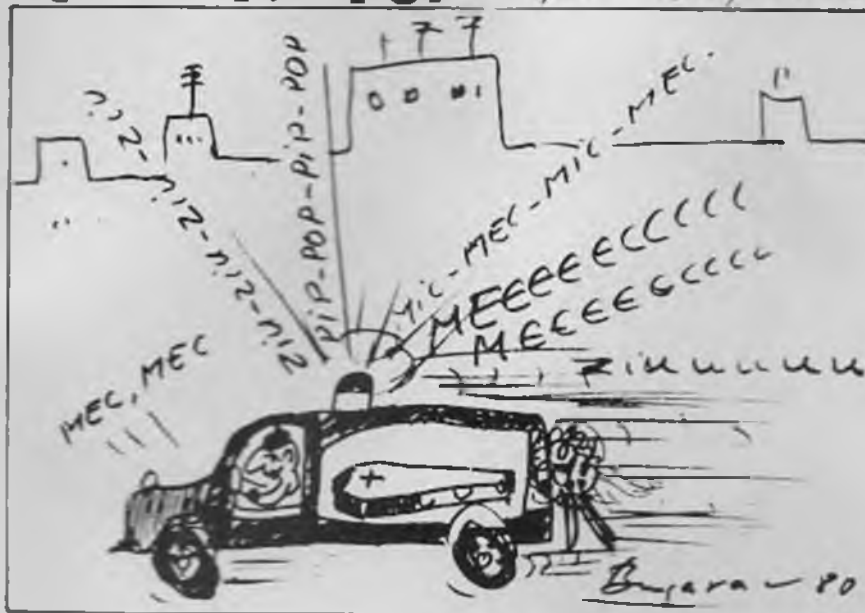
Aquest és el cas de Salt, comú amb el de Sarrià, i també hi afegiria amb el de Sant Gregori, Vilablareix, Fornells, Celrà poblets més rurals però que es troben amb els idèntics problemes que Salt és trobarà quan sigui independent.

La solució? Fer una entitat comuna, una Mancomunitat municipal del Pla de Girona, que aglutini els Ajuntament afectats per problemes que sobrepassen el seu àmbit econòmic o tècnic. Una mancomunitat on els representants s'elegirien en un pla d'igualtat, entre tots els Ajuntaments que tenen els mateixos problemes comuns.

L'ACUDIT FOLL

per BUSQUETS

FOTO-CONCURS

Essent aquest número dedicat a la Independència de SALT, la Foto-Concurs d'aquest mes ha de tenir necessàriament relació amb el tema de la independència.

Per això preguntem:

Quin any i quin mes va tenir lloc la setència del Tribunal Suprem d'anxió del poble de SALT a GIRONA?

Envieu les vostres respostes a LA FARGA - Pg. Verdaguer, 1. SALT. El guanyador d'entre els que ho encertin rebra un obsequi de "FRUTAS Hermanos Mercader" C/. Angel Guimera, n.º 77

Respostes del número anterior "LA FARGA" de Setembre

- 1- El nom del carrer és el de EL POU.
- 2- La bomba de pouar aigua va donar origen al nom de El Pou, al carrer.

Fet el sorteig entre els qui ho han endevinat ha resultat guanyador MIQUEL CARRERAS I TRIAS
C/ Mn. Sebastià Puig. 30 - 1.er - 3.ª SALT, el qual pot passar per la secretaria, on se li farà entrega del premi

**"OIGO PATRIA
TU AFLICCION..."**

El timbalor del Ruc, Agustina d'Aragó i el General Alvarez de Castro s'han aixecat de les seves tombes per cridar a somatent. Tata-ri! Saltencs! Ha arribat l'hora de desenterrar les vostres falçs, ha arribat l'hora de tornar a encendre La Farga, ha arribat l'hora de pintar els tamborells i esquilar els matxos, ha arribat l'hora de tocar les campanes de la llibertat, ha arribat l'hora que el capellà agafi el "santeristo" gros i el salpasser, ha arribat l'hora que els "Zoris" i els "Cigarros" i els "Me-rets" treguin la pols als seus penons i ensenyes, ha arribat l'hora de buidar la sequia i tallar la via del carrilet. Tots, com un sol home, a assetjar Girona. Ara és l'hora, segadors! Cal apretar files, comandats per un Pau Claris, per un Antoni de Villarroel, per un Rafael Casanova, tots ben saltencs. Hem d'anar tots contra el Berwick gironi i centralista (de fet, les coses van anar a l'inrevés; pero és igual).

I la Generalitat, què? Calma, bordegàs! Que no t'has adonat que tot és ficció? Res, muts i a la gàbia. Noremenisel vesper, que són capaços d'engegar-nos tropes de refresc, lle-vades a Al Andalus. Cal agafar l'ene-mic per sorpresa. I compte amb el què dius: que les parets tenen orelles. Anem, cuitem cap a la Plaça de la Llibertat, o Plaça del Sol -que, per a mi ve ser el mateix-, i allà, al bell mig, lluny d'espies infiltrats, t'assa-bentaré de tota l'estratègia. En Sa-valls, en Bac de Roda i en Joan de Serrallonga ja baixen per la conca del Ter (entre nosaltres, el Té; què s'han pensat aquests de Girona!). Escamots d'avançada ja han acampat als Tres Pins i a l'Estacada. Volien plantar un campament a Sant Roc, però tenen por dels de Vilablareix.

Una mestressa diu a la seva veina: "M'han vingut a veure uns xicots de no sé quin comitè. Tu que saps tantes coses, Quimeta, diga'm si haurem de pagar més o menys amb això de la independència".

L'avi reia per sota el nas. El gos havia corregut a amagar-se a la part més fosca de l'entrada.